

www.e-rara.ch

**Q. Septimii Florentis Tertulliani Carthaginiensis presbyteri, Opera quae
hactenus reperiri potuerunt omnia**

**Tertullianus, Quintus Septimius Florens
Parisiis, 1608**

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: Online

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-11127>

Argumentum Iacobi Pamelii in librum de patientia.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

L. Florus de Regulo: Nec ultimo sine carceris seu crucis supplicio deformata maiestas. Seneca compluribus locis crucem Reguli commemorat.

55. Cleopatra.] Hæc historia notior est quam ut commentario sit opus. De regno eius cum Augusto vide lib. adu. Iud. cap. 8. Adnotat autem Isidorus Etymol. li. 12. c. 5. quod perierit Cleopatra genere aspidis quæ Ispalis dicitur, eò quod somno necet, atque adeo quod in mortem quasi somno soluta sit.

56. meretrix Atheniensis.] Exemplum hoc meretricis Atticæ habes etiam supra, Apolog. cap. ult. & in Adnot. nostris ibidem nn. 624.

57. Nam quæ hodie apud Lacedæmonas, &c.] Sic ex MS. pro: Nam quod. Atqui (vbi adnotauit ad ca. ult. Apolog. hic citatum à Rhenano Franciscus Zephyrus) Ἀλκιμα Ἰπποδωρίαν illam Spartanorum puerorum celebrant Cicero in Tusculanis. Alludit ad eandem illud Stratonici Apophthegma apud Athenæum: Quod si quis horum, inquit, delinquat, plagis afficiatur Lacedæmonij. Cui addit Eustathius interpres. Hoc obiter dictum festiuus est, ob Ἀλκιμα Ἰπποδωρίαν Spartanis sollemnibus etiā festis celebrem.

58. Tanti vitreum, quanti verum margaritum?] Proverbij huius explicationem ad Prolegomena nostra differimus, ne hic proluxiores simus.

C A P. V.

59. Omitto nunc gloriæ causam, &c.] Hoc caput inscripsimus: De exemplis illorum qui affectatione quadā omnia tormenta conculcant. quod quum de Gladiatoribus agat, id etiam differimus ad librum de Spectaculis.

60. Iam & ad ignes quidam se autorauerunt.] Autore (vbi recte adnotauit Rhen.) obligare est, unde autoramen-

tum, & milites autorati. Atqui alludere videtur ad Herculem, de quo S. Cyprian. lib. Quod idola non sint Dij, sic loquitur: Hercules ut hominem exuat, Oeteis ignibus concrematur. Quod confirmatur etiam Festi testimonio, qui eum dici astrologum eo die se flammis iniectisse, quo solis erat obscuritas futura. Quod quum fecerit, ut opinio suæ diuinitatis confirmaretur, recte adfectioni tribuit Auctor. Qui præterea istud recenseant, citam Adnot. nostris in dictum locum nn. 6. & exstat eius rei historia apud Philostratum in Heroicis cap. 16. Planè autem ad loci huius intellectum facit, quod supra habet Auctor Apol. cap. 16. & qui viuus ardebat, Herculem induerat.

C A P. VI.

61. Sed hæc exempla, &c.] Vltimum hoc caput inscripsimus: De conditionis humanæ contemplatione. Quem etiam locum alicubi imitatur S. Cyprianus.

62. & in medijs ciuitatibus elapsæ caueis.] Hic venit mihi, inquit Rhenanus, in mentem duarum seuarum Ursarum, quas Valentinianus Augustus alebat, earum caueas iuxta cubiculum suum locare solitus. Alteri Mice aureæ nomen erat, alteri Innocentiæ. Multos illæ mortales lamarunt, ridente & hac sequit̃a delectato principe. Auctor Ammian. Marcellinus lib. 39.

63. quantæ qualēsque personæ, &c.] Recte illud hominis caussa interpretatur Rhenanus de Imperatore: nam alludit ad exitus, seu occasiones eorum, qui contrarijs partibus Seueri Imperatoris fuerant, de quibus in hæc verba Apolog. c. 35. Sed & qui nunc scelestorum partium socij aut plausores quotidie reuelantur, post vindemiam parricidarum racematio superstes, de quibus ibidem latius n. 478. & 479. Hoc unum hic adijciam, hinc apparere eodem fere tempore scriptum hunc librum, quo Apologeticus.

ARGVMENTVM IACOBI PAMELII IN
LIBRVM DE PATIENTIA.



PATIENTIÆ encomium descripturus Tertullianus, post captatam Lectoris beneuolentiam, non alijs modò, sed sibi potissimum eam exoptans, suspirans & inuocans.

Primum deducit, etiam eos qui ceca viuunt Philosophos, omnem sapientiæ ostentationem de Patientia præ se ferre.

Deinde Deum ipsum Patientiæ nobis exemplum esse debere, vsque adeò ut plures Dominum idcirco non credant, quia sæculo iratum tamdiu nesciunt.

Item & Christum Dominum inter homines in terris, qui etsi homo, nihil tamen de impatientia hominis imitatus est.

Quid? quod & obsequij disciplina, quam nobis alij exhibent, quàmque nos Deo debemus, commendationem & præscriptionem Patientiæ in se contineat.

Imò quantum sit bonum Patientia, ex contrario impatientia malo magis illuminari; cuius natales in ipso diabolo deprehenduntur, qui quia patienter hominem non tulerat, angelus perditionis factus est, & eundem hominem primò conuenta & infecta muliere in crimen aduocauit. Qui antea innocens ubi semel impatientia succidit, desinit Deo sapere, ex qua proinde matrix facta est in omne delictum.

Porro Patientiam eam esse, quæ fidem antecedit & subsequatur, exemplo Abrahamæ comprobatur, & Christi, quum gratiam legi superduxit, fidem Patientia ira prohibita composuit.

Atque adeò contemptum diuitiarum, & cupiditatum detruncationem, Patientiæ exercitationem esse. Eadem quoque fieri, ut minoribus delictis, ut potè maledicti, & linguæ amaritudinis non lædamur, quum æquanimiter iniuriam patimur.

In amissione item nostrorum Patientia dolorem temperari.

Vltionis item libidinem aut gloriæ aut malitiæ causa, numquam non Domino odiosam, qui sibi vindictam arrogat, Patientia excludi.

Multiplicia præterea mali spiritus incitamenta & domi & foris nostra æquanimitate eludi, & in-

super eius officij dignam esse mercedem, felicitatem scilicet regni cælorum.

XII. Quum præterea omnem speciem salutaris disciplina gubernet Patientia, etiam pacis & penitentiae ministram esse, solita lapsis subuenire; item fidei, spei & dilectionis.

XIII. Neque verò in animo tantum constitutam Patientiam, sed & in corpore demerendo Domino multipliciter adlaborare, tum afflictatione corporis per ieiunia, tum continentia carnis, in viduis, virginibus, voluntarijs spadonibus, tum denique in persecutionibus, seu fuga vrgeat, seu carcer præueniat, seu denique verbera, ignem, crucem, bestias, gladium constantiss. tulerit.

XIII. Exemplo esse, qui hinc Patientia viribus subnixi sunt, Isaiam, Stephanum, & feliciss. illum Iob, qui omnem Patientia speciem aduersus omnem diaboli vim expunxit.

XV. Denique Patientiam Deum habere debitorem, quod omnibus eius mandatis interueniat, & fidelem delectet, Gentilem inuitet, in omni aetate, in omni sexu formosa sit, uti vel ex effigie habituque Patientiae, quam paulo latius prosequitur, comprehendere est.

XVI. Ita tamen ut de cælesti, vera, Christiana Patientia hæc omnia intelligantur, non de Patientia Gentium falsa & probrosa, quam diabolus emulatus & suos docuit.

Ceterum præterquam quod nemo de hoc libro Tertulliani umquã dubitauerit, pro more suo ad instar huius S. Cyprianus librum scripsit: De bono Patientia, in quem multa etiam ipse verba transscripsit. E. Viderunt etiam Manuscriptum Trithemius & Politianus ante omnem editionem, quæ multo post facta est per Rhenanum, ex Paterniacensi primùm, deinde & Gorziensi codice, & initio scholijs, postea & Adnotationibus egregiè aucta, ut non magnoperè nouo commentario sit opus. Nos interim aliquot additis nostris Adnotationibus, iterum ex tribus Vaticanis codicibus MS. hunc librum repurgauimus.

Q. SEPTIMII FLORENTIS

TERTULLIANI PRESBYTERI DE PATIENTIA, LIBER.

CAP. I.



CONFITEOR * ad Dominum Deum satis temerè me, si non etiam impudenter, de patientia componere ausum, cui præstandæ idoneus omninò non sim, ut homo nullius boni: quando oporteat demonstrationem & commendationem alicuius rei adortos, ipsos prius in administratione eius rei deprehendi, & constantiam commonendi propriæ conuersationis auctoritate dirigere, ne dicta factis deficientibus erubescant. Atque vtinam erubescere istud remedium ferat, uti pudor non exhibendi, quod alijs suggestum imus, exhibendi fiat magisterium: nisi qui quod bonorum quorundam sicuti & malorum, intolerabilis magnitudo est: ut ad capiendâ & præstandâ ea, sola gratia diuinæ inspirationis operetur. Nam quod maximè bonum, id maximè penes Deum, nec aliud id quàm qui possidet dispensat, ut cuique dignatur. Itaque velut solatium erit disputare super eo ² quod frui non datur, vice languentiũ, qui cum vacent à sanitate, de bonis eius tacere non norunt. Ita miserrimus ego, semper æger caloribus impatientiæ, quam nō obtineo, patientiæ sanitatē, & suspirē & inuocem & perorē necesse est, cū recordor, & in meæ imbecillitatis cōtemplatione digero, bonā fidei valetudinē, & dominicæ disciplinæ sanitatē, non facili cuiquā, nisi patientia adsideat, prouenire. Ita proposita Dei rebus est, ut nullum præceptum obire quis, nullū opus Domino complacitum perpetrare extraneus à patientia possit, bonū eius, etiā ³ qui cæca viuunt, summæ virtutis appellatione honorent. Philosophi quidē, qui alicuius sapientiæ animalia deputantur, ⁴ tantū illi subsignant, ut cū inter sese varijs sectarũ libidinibus & sententiarum æmulationibus discordent, solius tamen patientiæ in cōmune memorres, huic vni studiorum suorũ commiserint pacem. In eam conspirant, in eam fœderantur, illi in affectatione virtutis vnanimiter student, omnem sapientiæ ostentationem de patientia præferunt. Grande testimonium eius est, cū etiam vanas seculi disciplinas ad laudem & gloriam promouet. Aut nunquid potius iniuria cum diuina res in secularibus artibus volutatur? Sed viderint illi, quos mox sapientiæ suæ cum seculo destructæ ac dedecoratæ pudebit. [⁵ Nobis exercendæ patientiæ auctoritatē, non ⁶ affectatio humana caninæ æquanimittatis ⁷ stupore formata, ⁸ sed viuæ ac cœlestis disciplinæ diuina dispositio delegat, Deum ipsum ostendens patientiæ exemplū: iam primum qui ⁹ florem lucis huius super iustos & iniustos æqualiter spargit: qui temporum officia, elementorũ seruitia, ¹⁰ rotius genituræ tributa dignis simul & indignis patitur simul occurrere, sustinēs ingratiſſimas nationes, ludibria artium & opera manuum suarum adorantes, ¹¹ nomen cum familia ipsius persequentes, luxuriani,

CAP. II.

MAIS. 5.